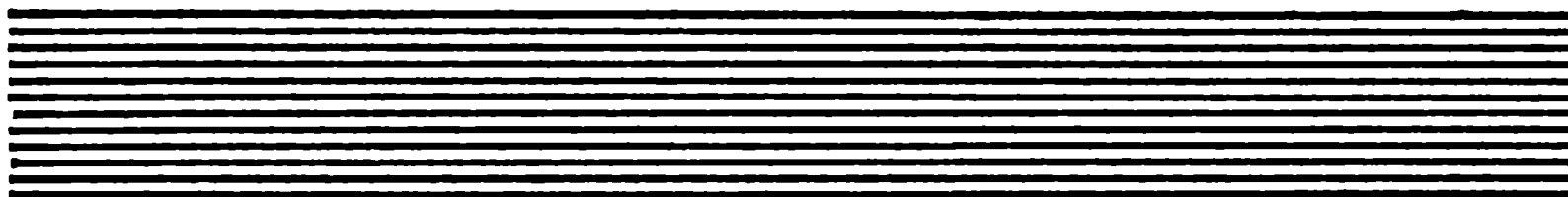

**BRÁZDOU
METODOVOU**

Dedičstvo sv. Cyrila a Metoda

*Vydala Jednota sv. Cyrila a Metoda v Michalovciach
z príležitosti prvých cyrilometodejských slávností
dňa 4. a 5. júla 1942.*

Tropar sv. Cyrila a Metoda:

**Jako apostolov jedinonravni
i slovenskych stran učitelie,
Kyrille i Methodie bohomudrii,
Vladyku vsiech molite,
vsja jazyki slovenskia utverдите
v pravoslavii i jedinnomyslii,
umiriti mir, i spasti duši naša.**

1. Starí Slováci.

Slovenský národ už poldruha tisíc rokov obýva krajinu, v ktorej i teraz žije. Ba dejepisci dokázali, že sídla Slovákov v dávnych časoch boly ďaleko na obidvoch stranách Tisy a Dunaja.

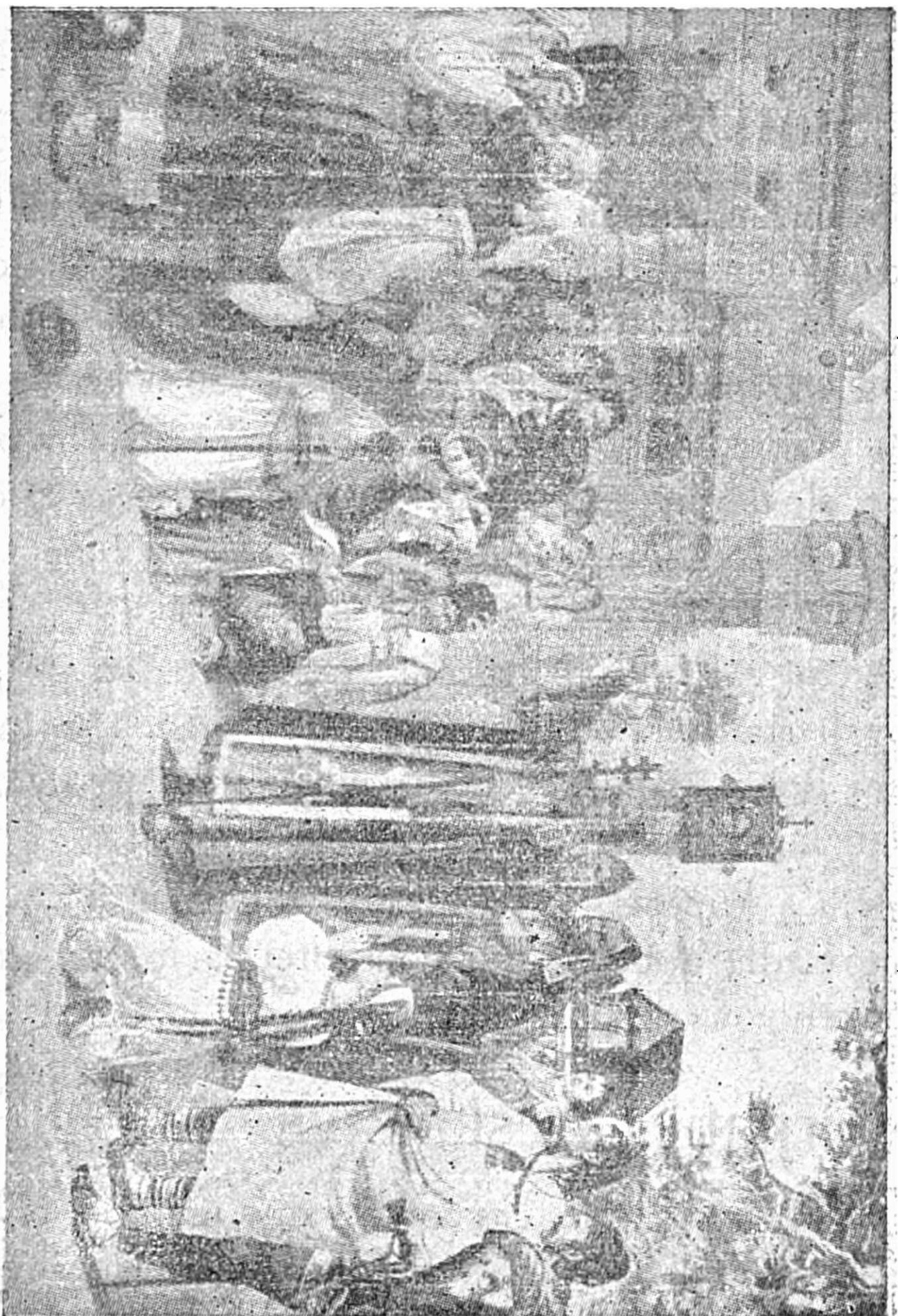
Naši praotcovia volali sa Slovieni, hovorili sloviensky alebo slovensky. Slovenskou rečou hovorily slovanské kmene v podunajskej kotline a na Balkáne. Potomkami týchto Slovienov sme i my Slováci.

Starí Slováci obrábali zem, pestovali ľan a konope. chovali statok a to najmä rožný, vedeli pripravovať veľmi dobré nápoje z medu. Tkali si šatstvo a spracovávali kožu na remeň a na kožušiny.

Kupčili s kupcami z Carihradu, z Poľska, ba cez naše kraje viedla dobrá cesta, po ktorej sa mohol dostať od Baltského mora až do Ríma.

2. Prijatie kresťanstva.

Naši predkovia dlhý čas zotrúvávali v temnote pohanstva. Občas sa však jednako len stýkali s kresťanskými kupcami, od ktorých sa dozvedali o viere v jedného Boha, o Evanjeliu, o kresťanstve.

***Príchod sv. vierožvestou Cyrila a Metoda
na Slovensko.***

Ale až roku 863 zavládlo u nás natrvalo kresťanstvo, keď do krajiny našich prapredkov povolalo naše knieža Rastislav z Carihradu takých kňazov, ktorí vedeli aj reč slovenskú. A ozaj carihradský cisár Michal III. zaslal dvoch zbožných kňazov, Cyrila a Metoda, ktorí sa podobrali na ďalekú cestu a veľkú robotu.

Cyryl a Metod mali mnohých nepriateľov a to najmä po Rastislavovej smrti, keď jeho miesto zaujal mocný slovenský kráľ Svätopluk.

Svätí bratia boli osočení u rímskeho Otca, že šíria bludy. Wiching, nitriansky biskup, robil im príkoria, ústrky a všelijako strpčoval život sv. Metoda a jeho žiakov.

Sv. Cyril na prvej návšteve v Ríme aj zomrel. Metod sa vrátil a pokračoval v robote svojho brata. Krstil, vysvetľoval kresťanskú vieru, a kresťanské mravy a organizoval, usporadoval svoje biskupstvo, svoj apoštolát. Metod vychoval si zo Slovákov horlivých žiakov, z ktorých sa spomína najmä sv. Gorazd.

No, dielo svätých bratov sa potlačovalo, prenasledovalo. Žiaci sv. Metoda boli vyhnaní z krajiny a rozišli sa takmer po celom slovanskom svete. Sv. Gorazd odišiel na Balkán, kde ďalej účinkoval v ochridskom kláštore.

Slovenský národ však dlhé časy ostal verný dedičstvu sv. Cyrila a Metoda. Staroslovienska reč dlho sa udržala medzi našimi predkami, pretože jej rozumeli.

Tak sa začal kresťanský vek medzi Slovákami a trvá až doposiaľ.

3. Smutné tisícročie.

Mocný kráľ Svätopluk zomrel. Jeho ríšu napadali nepriatelia. Svätopluk bojoval proti vonkajším a vnútorným nepriateľom. Jeho život bol samý boj. Pokým žil, podarilo sa mu za ťažkých obetí udržať svoju veľkú krajinu.

Po jeho smrti jeho nástupcovia už nevládali túto veľkú ríšu udržať. V bitke pri Bratislave r. 906 podľahli novým nepriateľom slovenského národa, ktorí, ako neskoršie Tatári, prihrmeli do stredoeuropských končín zo svojej ázijskej vlasti.

Po bitke pri Bratislave spečatil sa osud slovenského národa na dlhé tisícročie. Upadla práca sv. Cyrila a Metoda, bohoslužby v staroslovienskom jazyku zakazovali, slovenské kláštory zatvárali.

Z veľkého diela našich vierozvestov ostal iba malý zlomok a to gréckokatolíci v niektorých stoliciach, ako v Gemerskej, Spišskej, Abaujskej, Zemplínskej, Užhorodskej.

Ale i ten malý zlomok čoraz viac sa oddiaľoval od pamiatky sv. Cyrila a Metoda. Odcudzoval sa slovenskému národu, svojmu koreňu, svojej krvi. Mnohé obce najmä v okolí Debrecína, Blatného Potoka, v okolí Miškovca sa pomadařčily.

4. Dvanásta hodina.

V ostatnej chvíli sa spamätali slovenskí gréckokatolíci z hlbokého sna. Mladí horliví vyznavači pamiatky sv. Cyrila a Metoda nemohli sa dívať so založenými rukami na úpadok roboty veľkých vierozvestov. Po smutnom tisícročí dvíhajú zo zabudnutia pamiatku veľkých apoštolov slovanských národov, krstiteľov slovenského národa, sv. Cyrila a Metoda.

Títo horlivci zakladajú Jednotu sv. Cyrila a Metoda.

5. Jednota sv. Cyrila a Metoda.

Jednota sv. Cyrila a Metoda bola založená v Michalovciach dňa 4. mája 1941 za prítomnosti mnohých gréckokatolíkov z radov robotníctva, roľníctva, kňazskej i svetskej inteligencie. Možno povedať, že Jednotu privítal s otvorenou náručou a s radostným srdcom celý slovenský pospolitý ľud gréckokatolícky. Ba nesmieme zabúdať ani na veľkú ochotu, akú nám preukázali bratia katolíci latinského obradu.

Na zakladajúcom valnom shromaždení prijalo prítomné obecnstvo stanov, v ktorých je vyznačený cieľ Jednoty a prostriedky, ako sa má toho cieľa dosiahnuť.

6. Cieľ Jednoty.

Cieľ Jednoty je vyšľožený v § 4. stanov takto: Starat'

sa o náboženskomravné a kultúrne pö vznesenie gréckö-
katolíkov Slovákov ako aj chrániť ich záujmy.

K tomuto ustanoveniu treba malé vysvetlenie. Slováci gréckokatolíci o nedeliach chodia do svojich kostolov (cerkví), vypočujú tam sv. Službu, utreňu a večerňu. Potom sa rozídu a každý ide po svojej práci. Myslí si, že jeho náboženskomravná povinnosť sa skončila.

A nie je to pravda!

V náboženstve sa má človek prehlbovať aj mimo kostola. Ak niekto chce byť poriadnym gréckokatolíkom, musí sa aj vlastnými silami chytiť do práce.

Dobrý gréckökatolík musí čítať katolícku tlač čiže noviny, knihy, brošúry. Musí listovať dejiny svojho obradu, a najmä dejiny svojho slovenského národa. V tom je naša sila, z toho môžeme čerpať poučenie pre prítomnosť a pre budúcnosť.

Nuž, brat náš, tu sme my, Jednota sv. Cyrila a Metoda. Ustanovila sa na to, aby sa starala o dobré čítanie pre poriadneho gréckokatolíka Slováka. Predbežne tu je náš kalendár, tu je náš mesačník „Jednota“. O krátky čas postará sa Jednota o ďalšie potrebné čítanie. Nebudete dlho čakať a stojaté vody okolo našich farností sa osviežia čerstvou vodou.

Jednota sv. Cyrila a Metoda podľa ustanovenia stanov má chrániť záujmy gréckokatolíkov Slovákov.

Slovenskí gréckokatolíci majú dva duchovné majetky, s ktorými žijú a padajú. Je to obrád a národnosť alebo národnosť a obrad. Ako sa páči.

7. Sme Slováci.

Poliaci o nás, najmä o Slovákoch z východného Slovenska, tvrdia, že sme Poliaci; Ukrajinci, že sme Ukrajinci; Rusi, že Rusi a Maďari, že sme akísi Uhrorusi alebo „Maďari hovoriaci po slovensky“. Bratia, aj to sa o nás tvrdí.

Škoda, že nemáme viac susedov. Každý by nás chcel. Všetko sme národ robotný, každý by z nás mal len osôh. Pravdou však ostáva, že hovoríme alebo „hutoríme“ slovensky; od vekov a vekov sme vyznávali, že sme Slováci. Naši chlapi v Amerike založili slovenské spolky, čítali a čítajú tam slovenské noviny. Sú Slováci a nič iné. A práve tak i my.

Všetko iné je zlomyseľnosť, nepravda, faloš a somárstvo. Vieme, ako bolo a boli sme Slováci; vieme, ako je a sme Slováci. Nech sa deje čokoľvek, Slováci budeme. Vták je vtákom a ostane ním navždy. My ostaneme Slovákami. To je naša vlastnosť, naše poslanie, náš údel od Boha.

8. Naš obrad.

Sv. Cyril a Metod preložili pre našich praotcov grécke obradné knihy do staroslovienskeho jazyka. V tomto

jazyku vyznávali Boha, v ňom povznášali svoje duše. Naši starí otcovia vytrvali pri staroslovienskom obrade. Nesmieme sa odvracať ani my od ducha svojich otcov. Nie je poriadny človek ten, kto opustí to, čo vyznávali a milovali jeho starí otcovia. Pred dedičstvom otcov za-
staň s obnaženou hlavou. V tvojom chráme (cerkvi) ozýva sa reč tvojich starých otcov.

Nie je to povznášajúce?

Nuž Jednota sv. Cyrila a Metoda bude sa usilovne starať o tento obrad. Bude bedliť, aby sa skvel v takej podobe, ako ho doniesli k nám naši státi Cyril a Metod. Slovo staroslovienske je pre nás vecou posvätnou.

9. Činnosť Jednoty.

V stanovách je povedané, že Jednota má vydávať tlačené slovo, písané v duchu katolíckom, teda má vydávať knihy nábožensko poučné, modlitebné, školské, časopisy, kalendáre. Okrem toho má Jednota zakladať miestne odbory, v ktorých sa bude členstvo vzdelávať a privádzať v láske ku katolíckej cirkvi, k obradu cyrilometodejskému a k svojmu slovenskému národu,

Čo vykonala Jednota doteraz z toho všetkého?

- 1) Zachovávala stanovami predpísaný organizačný poriadok, t. j. riadne zadržovala schôdzky užšieho i širšieho výboru.

- 2) Zapisovávala a riadne registrovala členov.
3. Zakúpila kníhtlačiareň, ktorá je nevyhnutnou podmienkou rozkvetu Jednoty.
- 4) Vybavovala prostredníctvom svojej kancelárie styk s úradmi, s verejnosťou a s členstvom,
- 5) Vydala na rok 1942 kalendár veľmi peknej úrovne.
- 6) Vydáva svoj spolkový mesačník „Jednota“.

Mohli by sme ešte dlho pokračovať vo vypočítavaní činnosti Jednoty. Stačí však aj to, čo sa povedalo.

No, nech je tej práce koľkokoľvek, musí sa pripomenúť, že tí, ktorí ju konali, činili tak nezištne, bez odmeny.. Činnosť v Jednote vyznačuje sa dobrovoľnou obetavosťou. V základoch Jednoty je láska k všetkému, za čo sa obetovali a čo mali radi sv. Cyril a Metod.

10. Tvoja povinnosť.

Na Slovensku je vyše 100.000 gréckokatolíkov Slovákov, v Maďarsku do 50.000, v Amerike okolo 200.000. To značí, že gréckokatolíkov-Slovákov je dohromady asi 350.000

Doteraz sa prihlásilo do Jednoty do 2000 členov.

Brat náš, patíš k nám. Tvojou povinnosťou je prihlásiť sa za člena Jednoty.

Členstvo v Jednote zaväzuje i k veľkým ideálom.

Napríklad: Ty, inteligent, máš sa pridať k ľudu, k slovenskému roľníkovi, robotníkovi, vôbec k pospolitému človekovi. Tvoje miesto je tam a tvojou povinnosťou je viesť tohoto nášho neučeného človeka k vyšším ideálom kresťanským, k lepšej mravnosti a k slovenskej družnosti a bratsvu.

Ty, kňaz, pochop dobre svoje poslanie na čele svojich sverených duší. Uvedom si, že si dušpastierom slovenských ľudí. Slúžiš medzi slovenským ľudom, musíš teda pracovať v duchu slovenského národa a v záujme slovenského národa.

A ty, pospolitý človek, buď verný svojim kultúrnym duchovným vodcom. Sdružuj sa okolo svojich farností ako okolo nedobytných hradov.

11. O členstve v Jednote.

Jednota má čestných, zakladajúcich, riadnych a podporujúcich členov.

Čestní členovia sú, ktorých valné shromaždenie vyvolí na návrh výboru za zvláštne zásluhy.

Zakladajúci sú, ktorí v prospech Jednoty obetujú raz navždy 500.- Ks už či razom alebo vo viacerých splátkach.

Riadnym členom Jednoty môžu byť :

a) grécko- alebo rímskokatolík jednotliviec, ktorý sa prihlási u správy Jednoty, ktorého užší výbor za člena prijme a zaplatí odrazu na členovskú istinu Ks 10.- a ročný príspevok, ktorého výšku s roka na rok ustáli valné zhromaždenie.

b) rody a právnické osoby, spolky a to dobročinné, vzdelávacie, náboženské, národné, obce, okresy, ak ich činnosť neprotiví sa zákonom cirkevným a nášho štátu.

Tieto stávajú sa členmi za odrazu zaplatených Ks 50.- na členovskú istinu a za ročný príspevok valným zhromaždením určený. Gréckokatolíci v cudzine zaplatia raz navždy: jednotliviec 3 dol., spolky a právne osoby 6 dol.

12. Čo dostanú členovia od Jednoty.

Jednota sv. Cyrila a Metoda vydáva každý rok svojím nákladom spolkový kalendár, náboženské časopisy a slovenské knihy, ktoré užší výbor uzná za vhodné vydať. Každý člen dostane tieto vydania zadarmo alebo v cene zmiernenej. Ktoré knihy majú ísť členstvu zadarmo, rozhodne výbor, ktorý určí i výšku pre členov na ostatné knižné vydania. Člen zaplatí po prevzatí týchto kníh patričný ročný príspevok priamo alebo miestnemu spolkovému dôverníkovi. Každý člen hradí za

knihy prislúchajúce poštové a expedičné trovy. Člen, ak od jeho prijatia do Jednoty má zaplatený členovský príspevok, má právo zúčastniť sa na valných shromáždeniach Jednoty s aktívnym a pasívnym volebným právom.

13. Pohľad do budúcnosti.

V pohľade do budúcnosti rysujú sa nám pred očami dva zjavy.

Obnova cyrilometodejského dedičstva v širokých masách všetkých slovenských gréckokatolíkov, či žijú u nás alebo za hranicami a úžitok, aký z tejto obnovy bude mať slovenský národ.

Zachovávali sme dedičstvo cyrilometodejské, sme teda priamymi pokračovateľmi slávnych dejín slovenského národa. Našich praotcov krstili sv. Cyril a Metod.

Oni zažali nášmu národu svetlo kresťanskej viery.

Pre slovenský národ dedičstvo sv. Cyrila a Metoda je neoceniteľným pokladom. Nech národ prechodí akýmikoľvek búrkami dejín, v tomto dedičstve bude mať trvalú oporu.

A toto slávne dedičstvo nášho národa podujala sa zveľadiť Jednota sv. Cyrila a Metoda v Michalovciach

Zakladajúci členovia Jednoty sv. Cyrila a Metoda.

1. J. E. Dr. Jozef Čársky, biskup, Prešov
2. J. E. Dr. Gejza Fritz, minister, Solivar
3. J. E. Karol Sidor, vyslanec, Rím
4. Dr. Mikuláš Russnák, univ. prof., Prešov
5. Dr. Matej Hutka, poslanec, Michalovce
6. Jozef Zorvan, farár, Klembarok
7. Karol Straka, bank. riaditeľ, Prešov
8. Vojtech Šalamon, biskupský radca, Prešov
9. Jozef Kizák, biskupský radca, Prešov
10. Miestne veliteľstvo H. G., Prešov
11. Pavol Gerdelán, nakladateľ, Trnava
12. Dr. Jozef Cincík, Turč. Sv. Martin.
13. Dr. Jozef Pichonský, Michalovce
14. Dr. Michal Senčák, Bratislava
15. Ján Fedorko, dekan, Michalovce
16. Ján Murín, prof., Michalovce
17. Jozef Erby, riaditeľ, Michalovce
18. Mikuláš Čollák, prof., Michalovce
19. Ján Danko, úradník, Michalovce
20. Gr. kat, Mariánska kongregácie, Michalovce
21. Kláštor OO. Redemptoristov, Michalovce
22. Ladislav Žihal, riaditeľ, Trebišov
23. Michal Ďurišin, mäsiar, Trebišov
24. Juraj Ďurišin, cestmajster, Trebišov
25. Imrich Džuppa, sudca, Michalovce
26. Štefan Džuppa, obuvník, Michalovce

27. Pavol Hospodár, obchodník, Michalovce
28. Gabriel Paulina, obchodník, Michalovce
29. Ján Hospodár-Janoško, roľník, Michalovce
30. Juraj Girman, bankový riaditeľ, Sečovce
31. Jozef Sereghy, farár-dekan, Pusté Čemerné
32. Michal Soták, riad. školy, Rakovec n/Ond.
33. Vojtech Soták, riad. šk. Trhovište
34. Alexander Džatko, úradník, Vranov n/Topľ.
35. Michal Havriš, roľník, Zbehňov
36. Ján Krlička, farár, Helcmanovce
37. Juraj Jevín, roľník, Pusté Čemerné
38. Viliam Prikryl, revízor, Bratislava
39. Michal Skorodenský, bankový úradník, Humenné
40. Bohumil Pětura, podnikateľ, Michalovce
41. Ing. Miroslav Říha, staviteľ, Banská Bystrica
42. Pavol Spišák, farár, Vernár.
43. Ján Rimár, mlynár, Uh. Žipov
44. Juraj Rimár, mlynár, Uh. Žipov.

